

ZAHTJEVI JAVNE NABAVKE ZA PROJEKTOVANJE I IZGRADNJU NACIONALNOG PAVILJONA CRNE GORE NA SPECIJALIZOVANOJ IZLOŽBI EXPO 2027 BEOGRAD, PO PRINCIPU “KLJUČ U RUKE”

EXPO predstavlja najznačajniji međunarodni događaj koji okuplja zemlje širom svijeta, stvarajući jedinstvenu platformu za zajedničko promišljanje i oblikovanje budućnosti. Kroz univerzalnu temu, Expo podstiče razvoj inovativnih ideja i rješenja usmjerenih na savremene globalne izazove.

Bureau International des Expositions je međuvladina organizacija zadužena za nadzor i regulisanje svih međunarodnih izložbi koje traju više od tri nedelje i imaju nekomercijalni karakter („Expos“). Danas se pod njenim okriljem organizuju 4 tipa Expo događaja: Svjetski Expos, Specijalizovani Expos, Hortikulturni Expos i Triennale u Milanu.

Ove međunarodno priznate manifestacije okupljaju desetina miliona posjetilaca i pružaju državama učesnicama mogućnost da kroz pažljivo osmišljene paviljone predstave svoja dostignuća i razvojne vizije. Istovremeno, grad domaćin prolazi kroz značajnu transformaciju, postajući primjer urbanog razvoja, modernizacije i unaprijeđene povezanosti.

Po svom obimu, značaju i dugoročnom uticaju, Expo zauzima posebno mjesto među međunarodnim događajima — kao platforma koja podstiče saradnju i povezuje vlade, kompanije, međunarodne organizacije i građane u cilju ostvarivanja održivog i inkluzivnog razvoja.

EXPO 2027 Begrade predstavlja važan istorijski trenutak kao prvi Specijalizovani EXPO održan na prostoru Zapadnog Balkana. Ne radi se samo o izložbi, već o jedinstvenoj šansi za region i svijet da se povežu i razmijene ideje u oblasti inovacija, kreativnosti i održivog razvoja.

Od 15. maja do 15. avgusta 2027. godine, Beograd će postati mjesto globalnog susreta, ugostivši više od 120 država i veliki broj posjetilaca iz cijelog svijeta. Manifestacija će okupiti predstavnike biznisa, donosiocima odluka, eksperte i širu javnost, sa namjerom da kroz koncept igre podstakne nove pristupe povezivanju ljudi i razvoju inovativnih rješenja.

EXPO 2027 Beograd izvlači svoju svrhu iz osnovne misije Specijalizovanih EXPO-a, kako je definisao Bureau International des Expositions (BIE): da istraži i odgovori na određeni izazov sa kojim se suočava čovječanstvo.

EXPO 2027 Begrade „Play for Humanity“ nije samo tema EXPO-a 2027. To je poziv na djelovanje. Podsjetnik da igra nije samo zabava — već pokretač rasta, otkrivanja i ljudske povezanosti.

Učešće Crne Gore na EXPO 2027 Beograd usklađeno je sa nacionalnim prioritetima za održivi razvoj, promociju lokalne proizvodnje, diverzifikaciju turizma, očuvanje kulturnog naslijeđa, razvoj sporta i mladih. Ovi prioriteti su definisani u zvaničnim strateškim dokumentima kao što su Nacionalna

strategija održivog razvoja Crne Gore, Strategija razvoja turizma i povezane sektorske politike. Paviljon će prikazati kako Crna Gora pretvara svoje prirodne resurse, kulturno nasljeđe i lokalno znanje u inkluzivni i održivi prosperitet, odražavajući posvećenost zemlje inovacijama, ekološkoj odgovornosti i stvaranju vrijednosti „proizvedene kod kuće“.

VIZIJA UČEŠĆA

Tema paviljona:

Crna Gora – Gdje kamen postaje vrijednost

Naziv paviljona:

Paviljon Crne Gore

Odabrane podteme:

Moć Igre

Igrajmo zajedno

Aspiracije učešća i izložbe:

Crna Gora se predstavlja kao mjesto gdje kamen, kao prepoznatljiv element njenog pejzaža, oblikuje ljudski potencijal, kreativnost i znanje, stvarajući održiv i inkluzivan razvoj društva. U Crnoj Gori priroda nije samo pejzaž, već temelj života, identiteta i razvoja. Na prostoru gdje se planine susreću sa morem, i gdje je kamen kroz istoriju oblikovao i životnu sredinu i ljudsku djelatnost, razvijen je prepoznatljiv model razvoja koji sistematski pretvara izazove u prilike, a ograničenja u vrijednost.

Kamen, stoga, nije samo prirodni element. On je simbol izdržljivosti, otpornosti i autentičnosti, koji odražava nasljeđe koje je vijekovima oblikovalo način života, arhitekturu, zajednicu i interakciju sa okruženjem. Nadovezujući se na ovu osnovu, savremena Crna Gora pokazuje kako se tradicionalni resursi mogu pretvoriti u novu vrijednost kroz znanje, nauku, inovacije i saradnju.

Bogati prirodni pejzaži, od planina do mora, nisu samo izvor ljepote, već i temelj odgovornog razvoja, gdje ekološko očuvanje i ekonomski rast idu ruku pod ruku. Od održivog turizma i lokalne proizvodnje do razvoja kreativnih industrija, digitalnih rješenja i zelene ekonomije, proces stvaranja vrijednosti postaje ključni pokretač razvoja.

Kroz igru, saradnju i inovaciju, Crna Gora pokazuje kako se stvara i dijeli vrijednost. Igra podstiče radoznalost i eksperimentisanje, saradnja okuplja lokalno znanje i zajedništvo, a inovacija pretvara te ideje u održiva rješenja. Zajedno, ovi principi omogućavaju državi da gradi vrijednost na domaćoj proizvodnji, vještinama i autentičnim iskustvima, razvijajući ih u globalni model kvaliteta, održivosti i dugoročnog razvoja. U središtu ovog procesa su ljudi, njihovo znanje, kreativnost i energija. Mladi, preduzetnici, umjetnici, sportisti i inovatori predstavljaju pokretačku snagu društva koje raste kroz saradnju i otvorenost ka novim idejama.

Specifična tema paviljona:

„Gdje kamen postaje vrijednost“ odražava jedinstveni identitet Crne Gore, gdje kamen nije samo materijal, već osnova. On simbolizuje izdržljivost, autentičnost i kontinuitet, od kulturnog nasljeđa i arhitekture do savremenog ekonomskog razvoja.

Ovaj koncept integriše:

- razvoj zasnovan na prirodi,
- vrijednost proizvedenu kod kuće,
- ljudski kapital (mladi, vještine, sport),

- inovacije ukorijenjene u tradiciji.

Paviljon Crne Gore vodi posjetioce kroz kuriranu iskustvenu priču transformacije, od kamena kao simbola identiteta i osnove, preko ljudi, znanja i kreativnosti, do vrijednosti izražene u proizvodima, idejama i budućim prilikama.

Ovaj narativni okvir prenosi ne samo priču jedne zemlje, već i širu, univerzalnu poruku: da održivi razvoj nije određen početnim uslovima, već sposobnošću da se raspoloživi resursi pretvore u dugoročnu vrijednost kroz znanje, kreativnost i saradnju.

Podteme i pristup prezentacije izložbe:

Podtema Igrajmo zajedno se izražava kroz zajednicu, saradnju, kulturnu raznolikost i zajedničko stvaranje vrijednosti, odražavajući kako ljudi, ideje i tradicije dolaze zajedno da grade inkluzivna i povezana društva. Naglašava važnost saradnje između sektora i generacija, gdje lokalno znanje, kreativnost i međusobna podrška doprinose i društvenoj koheziji i održivom razvoju.

Podtema *Moć igre* naglašava preduzetništvo, inovacije, osnaživanje mladih i održive ekonomske modele, pokazujući kako nove ideje i vještine pokreću rast u svijetu koji se brzo mijenja. Ona prikazuje posvećenost Crne Gore podsticanju ekonomije okrenute budućnosti zasnovane na znanju, zelenoj tranziciji i odgovornom korišćenju prirodnih resursa.

Paviljon Crne Gore integriše sljedeće pristupe, osiguravajući da koncept transformacije od kamena do vrijednosti bude izražen kroz igru, saradnju i inovaciju.

1. Sociokulturni pristup (primarni)

Usklađen sa podtemama "Moć igre" i "Igrajmo zajedno", ovaj pristup čini jezgro koncepta paviljona. Izložba istražuje kako igra podstiče saradnju, zajedničke ciljeve i društvenu koheziju. U Crnoj Gori, kolektivne prakse, oblikovane životom u zajednici, kulturnim tradicijama i sportom, pokazuju kako se vrijednost stvara kroz zajedništvo. Sport i angažman mladih predstavljeni su kao ključne platforme gdje disciplina, timski rad i međusobna podrška transformišu individualni potencijal u kolektivni napredak. Ovaj pristup direktno podržava narativ paviljona: transformacija se dešava kroz ljude, kolektivni angažman i **zajedničko djelovanje**.

2. Ekološki i urbanistički pristup

Snažno povezan sa metaforom kamena i prirodnog pejzaža. Paviljon ispituje kako prirodna okruženja, od planina do obale, oblikuju mogućnosti za igru, interakciju i održivi razvoj. Igra na otvorenom i u prirodi predstavljena je kao ključna za izgradnju ekološke svijesti, povezanosti zajednice i dugoročne ekološke odgovornosti. Ovo jača poruku Crne Gore da vrijednost nastaje u harmoniji između ljudi i njihovog okruženja.

3. Kreativni razvojni pristup

Ovaj pristup ističe ulogu igre u pretvaranju znanja u vrijednost. Izložba pokazuje kako igra stimulise kreativnost, rješavanje problema i inovacije, ključne elemente u transformaciji tradicionalnih resursa u nove oblike vrijednosti. Kroz mlade, obrazovanje i preduzetništvo, Crna Gora pokazuje kako lokalno znanje i posvećen rad evoluiraju u rješenja od globalnog značaja. Ovi faktori čine osnovu održivog, naprednog razvoja ukorijenjenog u lokalnom potencijalu.

Učešće ima za cilj:

Pozicionirati Crnu Goru kao zemlju koja:

- gradi prosperitet iz autentičnih lokalnih osnova,
- pretvara prirodna i kulturna dobra u održivu vrijednost,

- ulaže u mlade, znanje i inovacije,
- i nudi otporan i inkluzivan model razvoja.

PUBLIKA

Ciljna grupa posjetilaca:

Opšta javnost, investitori, poslovni profesionalci, mladi, sportisti, kulturne i kreativne zajednice.

Strategija angažovanja publike:

Jedinstven narativ zasnovan na:

- ljudima (proizvođači, inovatori, sportisti)
- proizvodima (lokalni, autentični, visokog kvaliteta)
- procesima (kako se vrijednost stvara)

Sa snažnim fokusom na pripovijedanje koje povezuje emociju, identitet i priliku.

Doživljaj posjetioca:

Posjetioци će se angažovati kroz virtuelno pripovijedanje gdje:

- otkrivaju kako vrijednost i prosperitet nastaju iz kamena, prirode i ljudi,
- interaguju sa stvarnim pričama o lokalnoj proizvodnji, sportu i inovacijama,
- doživljavaju osjećaj povezanosti, inspiracije i povjerenja.

PROGRAM

Tematske sedmice

• Igra za otpornost

Prikaz sporta i razvoja mladih kao pokretača individualnog i društvenog rasta, izgradnje discipline, timskog rada i liderstva. Pokazuje kako učenje kroz igru i kolaborativne aktivnosti jačaju prilagodljivost, rješavanje problema i koheziju zajednice, odražavajući model Crne Gore koji transformiše izazove u prilike.

• Igra za održivu budućnost

Promocija domaće proizvodnje i lokalnih vrijednosti, ističući autentične crnogorske proizvode i nasljeđe zasnovano na zanatstvu. Naglašava ekološku odgovornost, inovacije zasnovane na prirodi i transformaciju kamena i pejzaža u kulturnu, arhitektonsku, tehnološku i ekonomsku vrijednost, pokazujući kako Crna Gora pretvara svoje prirodne i materijalne resurse u održiv prosperitet. Prikazuje kako preduzetništvo, znanje i kreativna rješenja pomažu da se lokalni resursi i tradicionalne vještine pretvore u globalno relevantne rezultate, demonstrirajući model održivog prosperiteta kroz inovacije, igru i saradnju.

• Igra za aktivno društvo

Prikaz mladih, angažovanja zajednice, sporta i kolaborativnih kulturnih aktivnosti kao temelja društvene kohezije, inkluzije i zajedničkog prosperiteta. Ističe kako participacija, obrazovanje, kreativnost i aktivni stilovi života transformišu lokalno znanje, talenat i resurse u kolektivnu vrijednost, pokazujući kako Crna Gora kombinuje tradiciju, kulturu, turizam i ljudski potencijal za stvaranje autentičnih iskustava i globalno prepoznatljivog uticaja.

Programi: sport, kultura i umjetnost, biznis, obrazovanje?

Fokus programa:

Promocija domaće proizvodnje i „vrijednosti proizvedene kod kuće“, ističući lokalne proizvode i ulogu autentičnosti, kvaliteta i tradicije u izgradnji konkurentne i održive ekonomije.

Podrška inovacijama, ekonomiji zasnovanoj na znanju i pametnom razvoju, sa fokusom na preduzetništvo, digitalnu transformaciju i primjenu novih tehnologija u tradicionalnim, kreativnim i novim industrijama.

Razvoj sporta i mladih kao pokretača ekonomskog i društvenog napretka, jačanje vještina kao što su disciplina, timski rad i liderstvo, uz pozicioniranje sporta kao važnog segmenta turizma i nacionalnog identiteta.

Obrazovanje kroz igru, vještine i inovacije, podsticanje cjeloživotnog učenja, kreativnosti i razvoja praktičnog znanja usklađenog sa potrebama moderne, zelene i otporne ekonomije.

Značajne ličnosti kao ambasadori:

Preduzetnici, sportisti, umjetnici i inovatori koji utjelovljuju vrijednosti Crne Gore:

- jedinstvo i saradnja
- izvrsnost
- autentičnost
- održivost
- međunarodna konkurentnost

Inovativne/ najbolje prakse koje se ističu:

- Održivi i lokalni modeli proizvodnje
- Mala i srednja preduzeća
- Integracija sporta, zdravlja i ekonomije
- Kulturne i kreativne industrije
- Osnaživanje mladih i razvoj vještina
- Razvoj turizma i raznovrsnih iskustava
- Privlačenje investicija i ekonomska diplomatija

IZLOŽBA PAVILJONA

Aspiracije izložbe

Tema i podteme EXPO 2027 Beograd integrišu se u izložbu paviljona kroz sljedeći koncept:

Igra je predstavljena kao alat za stvaranje vrijednosti kroz inovacije, saradnju, sport, obrazovanje i lokalnu proizvodnju, pokazujući kako društva postaju jača, povezanija i održivija. Paviljon prenosi kako kreativnost, znanje i ljudska interakcija pretvaraju prirodne i kulturne resurse u trajni prosperitet.

Paviljon zamišljamo kao:

Otvoren, dinamičan i imerzivan prostor koji povezuje:

- prirodu i kamen
- tradiciju i inovaciju
- ljude, proizvode i zajednice

Paviljon priča jednu jedinstvenu priču: kako Crna Gora transformiše svoje prirodne i kulturne osnove u održiv i inkluzivan društveni razvoj. Naglašava saradnju, inovaciju i stvaranje vrijednosti, pozivajući posjetioce da dožive Crnu Goru kao živi ekosistem ideja, ljudi i resursa.

Simboli, boje, teksture ili materijali koji se ističu:

Prirodne teksture, posebno teksture kamena, tople zemljane nijanse, upotreba pejzažno inspirisanih tekstura koje evociraju planine, rijeke i Jadransku obalu, savremene interpretacije crnogorskih tradicionalnih formi.

Izložba odražava nacionalne strategije:

Direktno odražava prioritete u:

- održivom razvoju i ekološkom očuvanju
- diverzifikaciji turizma, naglašavajući prirodni i iskustveni turizam
- lokalnoj proizvodnji, zanatstvu i „vrijednosti proizvedenoj kod kuće“
- kreativnoj i ekonomiji zasnovanoj na znanju
- razvoju mladih i sporta, jačanju vještina, timskog rada i liderstva
- inovacijama i međunarodnoj saradnji, jačanju globalnog angažmana i ekonomskog rasta

Interaktivni elementi:

- "Storytelling"-paneli koji pričaju priču, interaktivni i vizuelni prikazi
- Foto instalacije koje prikazuju prirodne ljepote, zanate i lokalne proizvode

Elementi koji unaprijeđuju angažman posjetilaca:

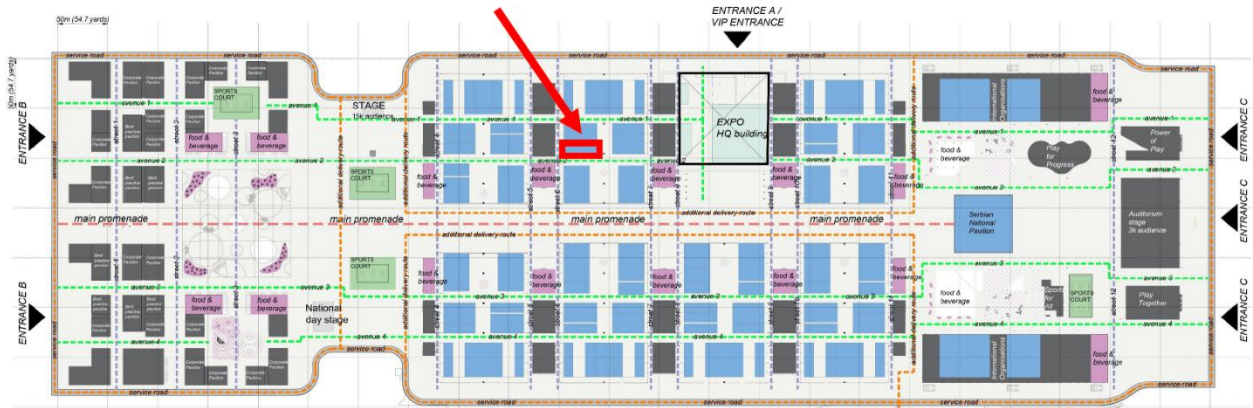
- Učenje kroz istraživanje i otkrivanje
- Iskustvo proizvodnih procesa, zanatstva i kulturnog nasljeđa
- Emotivno pripovijedanje o ljudima iza proizvoda i inicijativa
- Podsticanje interakcije i ko-kreacije, povezivanje sa kulturom, ekonomijom i inovacijama Crne Gore

Komercijalne aktivnosti unutar paviljona:

Komercijalna prodavnica (suveniri, roba, lokalni proizvodi).

Prikazi lokacije paviljona Crne Gore u okviru EXPO 2027 Beograd:

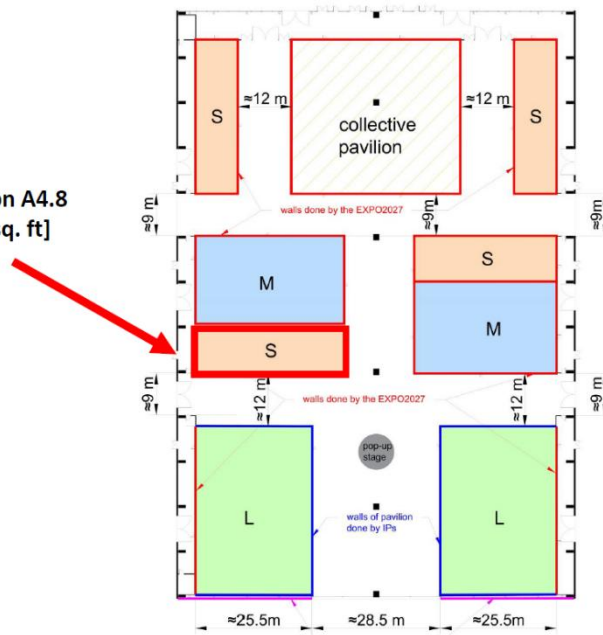

IP VENUE 4

EXPO
2027

Montenegro pavilion A4.8
[324 sq. m / 3,487 sq. ft]

Paviljon Crne Gore smješten je na lokaciji A4.8 u okviru zone – Internacionalni učesnici, mali (S) paviljon i zauzima jedan modul od 324 m². Maksimalna komercijalna površina iznosi 64.8 m².

Lokacija paviljona udaljena je od:

- Ulaz A = 200 m / 656 ft
- Ulaz B = 500 m / 1.640 ft
- Ulaz C = 600 m / 1.968 ft

Lokaciju karakteriše odlična vidljivost sa ulaza u glavnu halu, budući da je paviljon direktno okrenut ka glavnom ulazu. Paviljon je strateški lociran na raskrsnici glavnih tokova posjetilaca, što omogućava pristup iz dva glavna javna prostora. Sa dvije strane okrenute ka „Free Flow“ zoni, paviljon omogućava nesmetan protok posjetilaca, sa pažljivo pozicioniranim ulazima i izlazom radi obezbjeđenja nesmetanog i kontinualnog kretanja. Dvije fasadne strane mogu biti u potpunosti prilagođene i dizajnirane, čime se paviljonu obezbjeđuje izuzetna vidljivost..

Svaki individualni paviljon je samostalan i nezavisan objekat, definisan konstrukcionim graničnim zidovima visine 10 metara, koje izvodi i isporučuje Organizator u skladu sa tehničkim specifikacijama. Ovi zidovi služe kao fizičke pregrade koje obezbjeđuju prostornu separaciju i usklađenost sa relevantnim standardima.

Sa zadnje strane svakog paviljona obezbijeđen je direktan pristup servisnom koridoru. Ovaj koridor je namijenjen isključivo za operativne funkcije, uključujući:

- održavanje
- isporuku materijala
- upravljanje otpadom
- logističke usluge

Postoji mogućnost izgradnje drugog nivoa, bilo kao punog sprata ili u formi mezanina (u zavisnosti od usvojenog Idejnog rješenja), kao i izrade spuštenih plafona na nižoj visini. Lift je obavezan ako postoji sprat, a minimalna visina javnog prostora je 5 m. Plafoni moraju biti: samonosivi (ne smiju biti pričvršćeni za školjku i konstrukciju), propusni gdje je to potrebno, kompatibilni sa rasporedom sprinkler sistema i HVAC instalacija.

Paviljon tipa S može prodavati unaprijed pripremljenu, upakovanu hranu i može imati bar.

Pristup i pravila fasade:

- Ulazi/izlazi iz javnog prostora
- Redovi čekanja: 3 m od fasade, 10 m od ulaza
- Poseban ulaz za F&B-hranu i piće i retail-prodaju
- Servisni ulaz preko koridora
- Bez zvučne emisije sa fasade
- Ekspanzija do 50 cm
- Minimalno 30 cm iznad poda
- Poluotvoreno do 50%
- Unutrašnja fasada

Prilikom izrade koncepta naročito voditi računa o maksimalnom iskorištenju prednosti lokacije paviljona:

- blizina ulaza A (VIP ulaz)
- 2 prilagodljive spoljne fasade koje omogućavaju idealno upravljanje protokom posjetilaca i dobar pogled sa glavne promenade

- blizina zgrade sjedišta
- blizina međunarodne bine
- dobra povezanost sa svim javnim zonama

Obezbijeđeno od strane Organizatora za potrebe Paviljona:

Električno napajanje, telekomunikacije i internet:

- Napajanje električnom energijom do paviljona - 220/380V, 50Hz.
- Električni/kablovski priključak završen sa kompaktnim prekidačem u razvodnoj kutiji.
- Brojilo električne energije – elektronski uređaj integrisan u kompaktnom prekidaču.
- Priključak na optičku mrežu.
- Priključak na protivpožarnu petlju (fire loop).
- Besplatan WiFi u zonama koje su dostupne javnosti i posjetiocima.

Snabdijevanje vodom i odvodnja:

- Priključak za čistu vodu na predviđenim tačkama - Pritisak vode: 3.5–6.0 bar. Voda ispunjava standarde pitke vode prema zakonima Republike Srbije
- Kanalizacioni priključci unutar paviljona.
- Podrška za sanitarne potrebe i vodene izložbene instalacije.
- Vodomjer.

HVAC i klimatizacija

- Priključne tačke za HVAC sisteme (sa VAV regulatorima).
- Kanalni priključak za ventilaciju toaleta unutar paviljona.
- Podrška za klimatizaciju, ventilaciju i grijanje.

Upravljanje otpadom i pristup za održavanje

- Organizovane rute za odvoz otpada i sabirna mjesta.
- Pristup pozadinskim (back-of-house) zonama za održavanje i logistiku.
- Podrška za redovno prikupljanje operativnog i posjetilačkog otpada.

Školjka i konstrukcija (Shell & Core)

- Pregradni zidovi prema tehničkim koridorima (gips-karton).
- Podne obloge (epoksi).

Protivpožarna i bezbjednosna zaštita života

- Sistem protivpožarne dojava i sprinkler sistem (prvi nivo sprinkler sistema i prvi nivo protivpožarnog alarma).
- Hidrant i ormarići sa protivpožarnim crijevima unutar paviljona.
- Evakuaciona vrata koja vode ka tehničkim koridorima.

Radovi na izgradnji i opremanju Paviljona obuhvataju i spuštenu plafon na nižoj visini (po potrebi) u skladu sa Idejnim rješenjem, sve radove na elektro instalacijama, interni razvod HVAC sistema, interni razvod vodovoda i kanalizacije (W&S), sistem protivpožarne dojava i sprinkler sistem (drugi nivo) uz mogućnost izgradnje mezanina ili sprata unutar paviljona.

Ponuđač čija ponuda bude izabrana kao najpovoljnija je u obavezi da:

Izradi projektno-tehničku dokumentaciju u svemu u skladu sa zakonima zemlje domaćina Republike Srbije i pravilnicima Organizator-a EXPO-a, a na osnovu Idejnog rješenja odobrenog od strane Naručioca, omogućiti pribavljanje građevinskih dozvola i svih neophodnih dokumenta/saglasnosti za početak izvođenja radova, izvede sve radove na izgradnji i opremanju paviljona namještajem,

opremom, uređajima u svemu u skladu sa projektnom dokumentacijom, stavi isti u funkciju i izvrši primopredaju sa Naručiocem, po završetku izložbe demontira paviljon i prostor vrati u prvobitno stanje.

Projektant se obavezuje da izradi Idejno rješenje (Concept Design) u skladu sa Temom paviljona.

- **Rok za izradu Idejnog rješenja iznosi 20 (dvadeset) dana od dana zaključenja Ugovora.**
- Nakon dostavljanja Idejnog rješenja, Naručilac je ovlašten da dostavi pisane primjedbe, komentare i/ili zahtjeve za izmjene. Projektant je dužan da iste uvaži i u roku od 10 (deset) dana izvrši doradu i dopunu Idejnog rješenja, te isti ponovo dostavi Naručiocu na saglasnost.
- U slučaju dodatnih primjedbi Naručioca, Projektant je dužan da iste implementira u roku od 3 (tri) dana od njihovog prijema.
- Ukoliko Naručilac ne prihvati dostavljeno Idejno rješenje, Projektant je dužan da izradi još dvije (2) alternativne varijante Idejnog rješenja, koje će biti predmet daljeg usaglašavanja između ugovornih strana.
- Idejno rješenje se smatra odobrenim isključivo nakon što Naručilac izda pisanu saglasnost u formi koja nedvosmisleno potvrđuje njegovo prihvatanje.

Idejno rješenje je početna faza procesa projektovanja koja uspostavlja ukupnu viziju, prostornu organizaciju i tematski narativ paviljona.

Idejno rješenje se fokusira na:

- definisanje osnovne arhitektonske ideje
- funkcionalni raspored
- iskustvo posjetilaca
- integraciju sa EXPO okruženjem

Ova faza još ne razrađuje tehničke specifikacije ili rješenja na nivou izvođenja.

Predstavlja kreativnu i stratešku osnovu za sve naredne faze projektovanja, uz usklađenost sa:

- EXPO temom
- prostornim ograničenjima lokacije
- Shell & Core uslovima
- važećim propisima

Sadrži:

- Opšta dokumentacija (osnovni podaci o projektu, projektni list, informacije o lokaciji, pregled ugovornih strana)
- Izjava o usklađenosti sa zakonima i propisima
- Dizajn paviljona (crteži i opisi), uključujući razradu koncepta, reprezentaciju EXPO teme i interakciju sa posjetiocima
- Arhitektonski dizajn paviljona (rasporedi, presjeci, tehnički opisi)
 - površinu, visinu i otvorene prostore
 - raspored prostora
 - renderinge i skice
 - razvoj fasade
- Planirani instalacioni dizajn (elektro, HVAC, vodovod, kanalizacija, protivpožarna zaštita i ICT)
- Opis planirane tehnologije (interaktivne tehnologije, unapređenje iskustva posjetilaca, operativna efikasnost)
- Opis planirane maloprodaje, hrane i pića (tematski pristup)
- Opis protoka posjetilaca (upravljanje gužvama, trajanje posjete)
- Preliminarna lista materijala i opreme

- Plan izvođenja građevinskih radova

Nakon usvajanja Idejnog rješenja Projektant se obavezuje da izradi Projekat za građevinski dozvolu (Preliminary Design).

- **Rok za završetak Projekta za građevinsku dozvolu je dva mjeseca od izdavanja pisane saglasnosti Naručioca na Idejno rješenje, a najkasnije do 15. septembra 2026. godine.**

Projekat za građevinsku dozvolu sadrži sve elemente propisane zakonima i propisima, a naročito:

- Opšta dokumentacija (ažurirani podaci, projektni list, lokacija, ugovorne strane)
- Izjava o usklađenosti sa propisima
- Arhitektonski projekat (situacija, osnove, fasade, presjeci, funkcionalna zoniranja i komunikacije)
- Konstruktivni koncept (preliminarni statički sistemi i proračuni po potrebi)
- MEP i tehnološki plan (instalacije, principi priključenja, F&B zone)
- Tehnički opis (materijali, funkcionalna organizacija, pristupačnost, održivost, zaštita na radu i požarna zaštita)
- Plan održivosti i zaštite životne sredine
- Plan realizacije i demontaže
- Dodatni prateći dokumenti (protivpožarna zaštita, usklađenost lokacije, uticaj na životnu sredinu, energetske performanse)
- Kompletan projektni dinamički plan
- FLS (Fire Life Safety) plan

Podnošenje:

- Podnosi se putem One-Stop-Shop (OSS) kroz IP portal
- Odobrava ga Organizator
- Zatim se podnosi kroz CEOP radi izdavanja građevinske dozvole
<https://ceop.apr.gov.rs/ceopweb/en/home>

Uporedo sa procedurom pribavljanja građevinske dozvole, projektant je u obavezi da započne sa aktivnostima na izradi Projekta za izvođenje (Final design).

- **Rok za završetak Projekta za izvođenje je 15. oktobar 2026. godine.**

Projekat za izvođenje sadrži sve elemente propisane zakonima i propisima, naročito:

- Opšta dokumentacija (ažurirani podaci, projektni list, ugovorne strane i licence)
- Izjava o usklađenosti
- Finalni arhitektonski projekat (osnove, fasade, presjeci, krov, temelji, detalji i materijali)
- Finalni konstruktivni projekat (proračuni, sistemi, armatura, temelji)
- Finalni MEP projekti (mašinske, hidro i elektro instalacije)
- Telekomunikacioni i signalni sistemi (kabliranje, AV, sigurnosni sistemi)
- Tehnološki i specijalizovani sistemi (kuhinje, retail itd.)
- Protivpožarni projekat (alarm, evakuacija, sprinkler, materijali)
- Tehnički opisi po disciplinama
- Numerička dokumentacija (predmjeri i specifikacije)
- Metodologija izvođenja radova i plan organizacije gradilišta

Projekti naročito moraju sadržati sljedeće:

Arhitektura:

- arhitektonski projekat
- detalji arhitektonskog projekta
- detalji razdvojenih zidova
- detalji poda prizemlja
- fasada objekta
- detalji fasadnih nosača
- detalji zidova

Voda i kanalizacija:

- hidrotehničke instalacije_kanalizacija
- hidrotehničke instalacije_vodovod

HVAC:

- hvac_instalacije

Elektro instalacije:

- razvod
- razvod_detalji
- gromobran
- telekomunikacije
- signalne instalacije

Ostalo:

- eksplozivni plan evakuacije
- sprinkler sistem
- sprinkler detalji
- sekundarna konstrukcija
- nosači i tačke opterećenja trasa

Projektna dokumentacija:

- Mora biti na srpskom jeziku (ćirilica) i engleskom jeziku – dvojezično
- Predaje se digitalno putem IP portala (bez štampanih primjeraka) in a CEOP portalu
- Predaje se u editabilnim formatima (DWG, DOC, XLSX itd.) i PDF formatu
- Native, .dwg, .dxf, .pdf

Projektant je u obavezi da sprovede sve aktivnosti u skladu sa važećom zakonskom regulativom Republike Srbije i pravilnicima Orgnizator-a EXPO-a, kako bi u konačnom za potrebe EXPO 2027 Paviljona Crne Gore Naručilac pribavio:

- Projekat za građevinsku dozvolu odobren od strane Organizator-a EXPO-a,
- Građevinsku dozvolu za potrebe izgradnje Paviljona,
- Procijenu uticaja na životnu sredinu - Akt nadležnog organa o potrebi/nepotrebi procjene uticaja na životnu sredinu (EIA),
- Izjavu Naručioca i AOR-a o usklađenosti sa mjerama zaštite životne sredine,
- Plan za upravljanje otpadom - Dokument Ministarstva zaštite životne sredine o odobrenju plana upravljanja građevinskim i demolicionim otpadom.

Predaja samog paviljona je proces kojim učesnici preuzimaju svoj paviljon od Organizatora kako bi započeli proces pripreme paviljona tj. izgradnje i izložbenih radova paviljona. Glavni zahtjev za predaju paviljona ne može biti prije 15. oktobra 2026. godine.

Nakon što se izvrši primopredaja paviljona i dobije građevinska dozvola od nadležnog organa, učesnici će započeti svoje aktivnosti unutar svog paviljona. Građevinski i izložbeni radovi mogu početi nakon odobrenja obaveštenja o radovima od strane nadležnog organa i odobrenja Projekat za izvođenje od strane organizatora.

Ponuđač je u obavezi da imenuje:

Menadžera projekta dizajna i izgradnje (Design & Construction Project Manager - D&C PM)

D&C PM predstavlja osobu koju Naručilac imenuje da upravlja izložbom i koordinira rad svih drugih Ugovornih strana;

D&C PM je odgovoran za:

- Djelovanje kao kontakt tačka Naručioca za sve stvari vezane za projekat sa Organizatorom (putem One-Stop-Shop-a)
- Koordinisanje između AoR, licenciranih inženjera, nadzornog inženjera, izvođača i službenika za bezbjednost i zdravlje na radu kako bi se osigurao integrisan pristup
- Razvijanje i održavanje glavnog projektnog programa, praćenje ključnih tačaka i isporuka
- Osiguravanje blagovremene predaje projektne dokumentacije, zahtijeva za dozvole i druge potrebne dokumentacije
- Praćenje troškova i raspodjele resursa u skladu sa odobrenim budžetom
- Identifikovanje rizika i razvijanje strategija ublažavanja u koordinaciji sa Naručiocem i Organizatorom
- Podrška u puštanju u rad, primopredaji i operativnoj spremnosti paviljona.

D&C PM mora posjedovati dokazano iskustvo u upravljanju složenim projektima, po mogućnosti u oblastima arhitekture, inženjeringa ili građevinarstva, sa obrazovnom pozadinom iz inženjeringa i/ili arhitekture.

Arhitektu odgovornog za projekat (Architect of Record – AoR)

- AoR mora biti privredno društvo registrovano u Republici Srbiji, licencirano za obavljanje arhitektonskih i inženjerskih delatnosti.
- AoR mora zapošljavati najmanje jednog licenciranog arhitektu sa važećom profesionalnom licencom izdatom od strane Inženjerske komore Srbije.
- AoR može zapošljavati ili angažovati licencirane inženjere svih potrebnih struka (građevinska, mašinska, elektro itd.), ili ih koordinisati kao podizvođače / podkonsultante.

Lice za za bezbjednost i zdravlje na radu (OHS c+koordinator)

- Svaki učesnik je dužan da imenuje službenika za bezbednost i zdravlje na radu (Occupational Health and Safety – OHS) za faze izgradnje, opremanja, operativnog korišćenja i demontaže svog paviljona.
- OHS koordinator mora biti kvalifikovani stručnjak, formalno priznat u skladu sa zakonodavstvom Republike Srbije (Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 101/2005, 91/2015, 113/2017 i dr.), i ovlašćen za sprovođenje mjera bezbjednosti i zdravlja na radu na gradilištima.

Izvođača radova

- Izvođač radova mora biti pravno lice registrovano u Republici Srbiji i propisno licencirano za obavljanje građevinskih delatnosti, u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS“, br. 72/2009, 81/2009, 64/2010, 24/2011, 121/2012, 42/2013, 50/2013, 98/2013, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019, 9/2020, 52/2021, 62/2021, 133/2021, 123/2023 i naknadnim izmenama i dopunama).

AoR je odgovoran za:

- usklađivanje projektne dokumentacije sa važećim propisima Republike Srbije
- koordinaciju svih projektantskih disciplina
- prilagođavanje i validaciju međunarodnih idejnih rešenja lokalnim propisima
- zvanično podnošenje kompletne dokumentacije nadležnim organima u postupku izdavanja dozvola

Učesnici mogu angažovati strane arhitekte, dizajnere ili međunarodne projektantske timove za idejno i/ili preliminarno projektovanje.

Međutim strani projektanti ne mogu direktno podnositi dokumentaciju nadležnim organima u Republici Srbiji; sva projektna dokumentacija mora biti predata, pregledana, prilagođena i zvanično potpisana od strane licenciranog AoR-a u Srbiji; AoR predstavlja vezu između međunarodnog projektantskog tima i regulatornog okvira Republike Srbije.

Svaka tehnička disciplina uključena u projektovanje mora biti izrađena ili revidovana od strane inženjera sa važećom licencom izdatom u Republici Srbiji za odgovarajuću struku.

Ovo uključuje:

- konstrukciju i nosive sisteme – građevinski inženjeri
- HVAC, ventilaciju i mehaničke sisteme – mašinski inženjeri
- elektroenergetske sisteme, rasvetu i IT mreže – elektroinženjeri
- zaštitu od požara i sisteme bezbednosti – ovlašćeni stručnjaci za protivpožarnu zaštitu i ostali prepoznati projektnim rešenjem.

Navedeni stručnjaci mogu biti:

- zaposleni kod AoR-a, ili
- eksterni specijalisti angažovani kao podkonsultanti, uz koordinaciju i nadzor AoR-a

U svim slučajevima, sve licence moraju biti važeće i upisane u zvanični registar Inženjerske komore Srbije.

- Sve licence (arhitekata, inženjera, kompanija i revizora) moraju biti važeće u trenutku predaje dokumentacije.
- Status licenci mora biti proverljiv u zvaničnom registru nadležne komore ili ministarstva.
- Dokumentacija koja ne sadrži važeće potpise i pečate ovlašćenih licenciranih stručnjaka neće biti prihvaćena u postupku izdavanja dozvola.

Ponuđač se obavezuje da:

- Izradi projektno-tehničku dokumentaciju u svemu u skladu sa zakonima zemlje domaćina Republike Srbije i pravilnicima Orgnizator-a EXPO-a, a na osnovu Idejnog rešenja odobrenog od strane Naručioca;
- omogućiti pribavljanje građevinskih dozvola i svih neophodnih dokumenta/saglasnosti za početak izvođenja radova;
- Izvede radove za stavljanje u funkciju postavke izložbe u paviljonu Crne Gore u svemu skladu sa izrađenom projektno-tehničkom dokumentacijom, na koju su dobijene sve neophodne dozvole i saglasnosti, najkasnije do 15. marta 2027. godine. Navedeno, pored ostalog, podrazumjeva nabavku, isporuku, montažu i ugradnju svih elemenata postavke (materijali, oprema, instalacije) i stavljanje istih u funkciju, sav prateći rad i materijal, prateće troškove organizacije, prevoza, osiguranja, garancija, pribavljanja dozvola i ostalog;
- Instalira materijale, komponente i opremu odgovarajućeg kvaliteta u skladu sa važećim propisima i standardima i odobrene od strane Naručioca ili lica ovlašćenog od strane Naručioca;

- Osigura sigurnost lica i imovine i svaku drugu štetu nastalu izvršenjem ovog ugovora, snosići svu krivičnu i građansku odgovornost u slučaju štete;
- Osigura gradilište, radnike i materijal na gradilištu za vrijeme izvođenja radova;
- Izvrši obuku Naručioca, što se potvrđuje potpisanim zapisnicima obje strane, kao i da na poziv Naručioca vrši hitne intervencije popravki eventualnih kvarova i problema u funkcionisanju postavke (u roku od 24h od zavničnog zahtjeva Naručioca). Izvođač se obavezuje da permenentno obezbjeđuje i održava instalacije i opremu u funkciji, te da blagovremeno vrši provjere i kontrole na licu mjesta kako bi se obezbjedilo nesmetano funkcionisanje postavke;
- Izvrši opremanje kancelarije (površine oko 12 m²), što obuhvata nabavku, isporuku, montažu i stavljanje u funkciju prostora kancelarije, za potrebe kompletno opremljena 3 radna mjesta, a što pored ostalog uključuje i radne stolove (3 komada), fiokare na zaključavanje (3 komada), radne fotelje (3 komada), klub sto sa 2 fotelje, A4 štampač i skener, ormar dimenzija 90x40x210 cm, koji zatvaraju dva puna krila sa bravicom na zaključavanje (unutrašnjost ormara posjeduje 4 police).
- Obezbjedi toalet za zaposlene u paviljonu;
- Izradi potrebnu projektnu dokumentaciju i izvrši demontažu kompletne postavke izložbe, odlažući sav upotrebljeni materijal i opremu u skladu sa zakonima zemlje domaćina Republike Srbije. Naručilac neće preuzeti na čuvanje niti dalju upotrebu ništa od opreme, instalacija niti materijala upotrebljenog za stavljanje postavke izložbe u funkciju. Izvođač je u obavezi da prostor vrati u prvobitno stanje i obezbijedi sertifikat od strane Organizatora EXPO-a da je sve urađeno u skladu sa procedurama i vraćeno u prvobitno stanje, što može biti najkasnije do 15. novembra 2027. godine; Zahtjev za uklanjanje mora biti podnesen mjesec dana prije planiranog datuma za početak tih radova.
- Isporuči i montira na licu mjesta digitalni brojač posjetilaca;
- Pripremi kompletan audiovizuelni materijal i da ugradi neophodnu opremu i softver kako bi se omogućila interaktivna postavka koja će posjetiocima pružiti pravi doživljaj kroz prezentaciju svih potencijala Crne Gore u skladu sa Idejnim rješenjem. Izvođač je dužan da prikupi materijal (audio, video, fotografije) u najvećoj rezoluciji, a sve u skladu sa temom EXPO-a.

Ponuđač je u obavezi da sve aktivnosti na izradi projektno-tehničke dokumentacije i izvođenju radova sprovede u skladu sa važećom zakonskom regulativom zemlje domaćina Republika Srbija, propisima o zaštiti na radu i sigurnosti života, propisima o zaštiti od požara, građevinskim propisima, tehničkim standardima, posebnim propisima i pravilnicima i vodičima Organizatora Expo-a.

Svi troškovi nastali prilikom izrade projektno-tehničke dokumentacije, prikupljanju saglasnosti, odobrenja, dozvola i drugih dokumenta nadležnih institucija i organizatora, nabavci, isporuci, montaži, stavljanju u funkciju, održavanju, popravci, zamjeni, kao i demontaži, rušenju i odvozu, te vraćanju prostora u prvobitno stanje, kao i prateći troškovi osiguranja, garancija, licenci i drugih nadoknada i neplaniranih troškova, padaju na teret ponuđača.

Ponuđač je u obavezi da u svemu što radi bude usklađen sa zakonima i regulativama, odnosno da će izvesti sve radove izložbene instalacije u izložbenom prostoru u skladu sa relevantnim zakonima i propisima.